

Sosialpedagogikkurin er í brennideplinum hjá Pedagogfelagnum í vár, og í tí sambandi prenta vit fyra greinar um ymisk sosialpedagogisk virkisøki. Hetta er fjórða og síðsta greinin í røðini, sum journalisturin Grækaris D. Magnussen skrivur fyri Pedagogfelagið.

Á Virkni eru øll til arbeiðis

“Okkara høvuðsuppgáva er at geva fólki við kropsligum og sálarligum menningartarni best møgular umstøður at menna síni skapandi evni og at økja lívsvirðið,” sigur Súsanna Hovgaard Clementsen, námsfrøðingur í Verkhúsinum Virkni, í Berjabrekku 2, í Havn.

Grækaris Djurhuus
Magnussen - PRESS

Verkhúsið Virkni er eitt verkhus, har øll arbeiða. Ikki bara tey 12 starvsfólkini, men eisini teir 30 borgarnir, sum dagliga koma í Virkni. Og borgarnir, sum starvsfólkini siga, eru fólk við ymiskum skerdum førleikum. Harafturat er onkur blindur, onkur er deyvur, fleiri hava autismu o.s.fr. Hetta eru tey fólkini við menningartarni í samfelagnum, sum hava minst møguleika at arbeiða. Kortini arbeiða tey øll.

“Nøkur arbeiða við leiri og gera skálir og annað, onkur ger hálsbond, onkur annar ger sápur og sápuúrdráttir, onkur malar o.s.fr. Vit hava eisini eina sölubúð, sum er opin, tá vit eru til arbeiðis, t.e. frá kl. 8.00 til 16.00 gerandisdagar,” sigur Súsanna Clementsen.

Hóast til ber at keypa vørur alt árið, so er tað til jóla, at stóra sölun er.

“Borgarnir her í húsinum gleða seg alt árið til jólasøluna. Hóast tey ikki siga so nógv, so síggja og merkja vit, hvussu spent tey eru, og hvussu errin tey eru av at hava framleitt eina vøru, sum onnur vilja keypa,” sigur hon.

Arbeiða eftir førimuni

Førleikin hjá borgarunum er rættiliga ymiskur, og tískil er eisini rættiliga ymiskt, hvat arbeiði ymsu borgarnir megna. Øll eru oman fyri 18 ár, og elsti borgarin er 56 ár.

“Tað hevur stóran týðning, at tey merkja, at tey eru til nyttu, at tey duga nakað. Tí gera vit alt fyri, at tey skulu kenna tað sum, at tey veruliga koma til arbeiðis. Tey hava fult skema hvønn einasta dag, og tá tey fara heim, eru tey móð, akkurát sum vit onnur, ið hava verið til arbeiðis,” sigur Súsanna Clementsen.

Hon leggur dent á, at hesir borgarnir eru partur av

Pedagogisk massasja: Sólrún Ziska, pedagogur og massørur, og Poul

Mynd: Grækaris

samfelagnum, og tað er gott fyri tey at merkja tað.

Menningin frammarlaga

Eitt av endamálunum er, at tey skulu menna tað kognitiva, sosiala og kropsliga.

“Øll menning er í grundini meiningsfult arbeiði. Vit hava t.d. ein ungan mann, sum ikki kann ganga. Har hava vit so ein serligan stól ella eitt serligt amboð, har hann kann standa. Tað mennist hann av, og tí er hann eisini í veruleikanum til arbeiðis ta løtuna,” sigur Súsanna Clementsen.

Hon vísir á, at á Virkni er grundtankin, at øll menning er meiningsfult arbeiði. Arbeitt verður fram ímóti, at borgarin verður so sjálvbjargin sum tilber. Á tann hátt fær hann eina kenslu av at vera týðningarmikil í samfelagnum.

Sosialpedagogisk útbúgving

Fyri nøkrum árum síðan

vórðu námsfrøðiligu útbúgv-ingarnar í Danmark broyttar. Frá at kunna útbúgva teg til annaðhvørt barnapedagog, frítíðarpedagog ella sosialpedagog, var alt gjørt til eina felags pedagogútbúgving. Og soleiðis hevur eisini verið í Føroyum. Men júst í hesum døgum eru tey farin at fyrireika broytingar í námsfrøðiligu útbúgvingunum í Danmark. Og skjótt ber aftur til at velja millum útbúgvingar: Barnapedagog, frítíðarpedagog og sosialpedagog.

Súsanna Clementsen er útbúgvinn námsfrøðingur. Hon varð liðug við útbúgvingina í Danmark í 2009. Hennara áhugi peikaði alla tíðina á sosialpedagogikkini.

“Eg las eisini á einum gomlum sosialpedagogiskum skúla, har lærararnir vóru gamlir lærarar í sosialpedagogikkini. Og allar mínar uppgávur vóru í sosialpedagogikkini. Tí eri eg ómetaliga fegin um júst hetta arbeiðið á Virkni. Her arbeiði eg í

veruleikanum sum sosialpedagogur,” sigur Súsanna Clementsen.

Hon metir seg hava lært nógv, síðan hon kom á Virkni.

“Her ert tú noydd at hava eina meining, tað er onki sum eitur. Her eru fleiri starvsfólk og nógvir brúkarar, og tú mást altíð duga at grundgeva fyri, hví tú gert sum tú gert. Her eru starvsfólk, sum hava drúgvur royndir, og tí er so nógv á hesum arbeiðsplássinum, sum tú lærir rættiliga nógv av,” heldur hon.

Pedagogisk massasja

Rørsla og venjing er ein partur av gerandisdegnum á Virkni. Harafturat kemur pedagogisk massasja. Hetta er ikki vanlig fysioterapi, men meira vælveruskapandi rørsla. At knýta borgarnar saman, og ikki bert at vera sosialur saman við starvsfólkunum. Massasjan er eitt arbeiðsamboð, til dømis kunnu tey fáa fótabað, fáa

massera hendur, armar og bein - ella fáa eina heila kropsmassasju.

Endamálið er at borgarnir skulu kenna seg væl í egnum kroppi.

“Um tú hevur pínu í beininum til dømis, fært tú illa gjørt nakað annað. Tá kann tað vera gott at fáa massasju. Tað hevur jú stóran týðning ikki at sita ov nógv, situr tú ov nógv, kunnu liðirnir verða purðir og brotna.

Kuno Beller

Á Virkni gera tey nógv burtur úr sonevndari virkisætlan. Til dømis liggja nógvir tímar aftan fyri hvørja einastu avgerð, tey taka. Her verður eisini SMTTE-háttalagið nýtt. Hugt verður eftir, hvat borgarin “søkir”, hvat megnar viðkomandi, hvør er styrkin, og á hvørjum øki skal tað serliga setast inn. Og hvat skal sum heild til, fyri at tiltøkini skulu rigga. Alt verður hugsað og tosað væl og virðiliga ígjøgnum, áðrenn tað verður sett í

verk. Og her nýta tey eisini tað, rópt verður Kuno Beller-háttalagið.

“Tað er ein háttur at kanna menningardurin hjá borgarunum, altso at kanna, hvar tey eru í menningini. Hvørjum aldri eru tey, 5 mánaðir, 4 ár og so framvegis. Vit kanna kognitiva aldurin og sosiala aldur,” sigur hon.

“Tað er vandamikið at meta ein borgara megna meira, enn hann í veruleikanum ger. Tað leggur ov stórt trýst á teir. Tí er tað so týðningarmikið at finna rætta menningarstigið. Við at fáa jaligar upplivingar, styrkist sjálvsfatanin, og gerandisdagurin verður betri,” heldur hon.

Hon gevur dømi um ein borgara, sum situr í rullistóli, men sum “kann” ganga. Eftir at hava hugt eftir, hvat tey kundu gera, eru tey farin at ganga nógv meira við henni. Hon má vera í hjálmi, so hon ikki fær skaða, um hon dettur.

“Vit fara eisini út í hagan at ganga við henni, tí har eru rørlurnar heilt øðrvísi enn eftir sløttum. Og hvør veit, kanska fer hon onkuntíð at kunna ganga sjálv,” sigur Súsanna Clementsen.

Ein ungur drongur við spastiskum rørlum megnaði ikki at koyra mat í munnin sjálvur sum 20 ára gamal. Í dag, eini tvey ár seinna, dugur hann at koyra mat í munnin sjálvur, um onkur hevur koyrt honum matin upp á gaffilin frammanundan.

“Næsta málið er at læra hann at koyra upp á gaffilin. Hetta eru framstig, sum borgarin sjálvur er ómetaliga fegin og errin av,” sigur hon.

Daniel Stern

Daniel Stern er ein teoretikari, sum lýsir ymisk háttaløg. Í einum háttalag finnur tú útav, í hvørjum “heimi” børn - ella borgarnir í hesum førinum, eru í. Talan er um fleiri heimar.

“Eitt er t.d. sagnarheimurin.